

Nd.

## 15. Frumvarp til laga

[15. mál]

um útvegum lánsfjár til húsnæðismála og um breyting á lögum nr. 42/1957, um húsnæðismálastofnun, byggingarsjóð ríkisins, sparnað til íbúðabygginga o. fl.

Flm.: Einar Olgeirsson, Hannibal Valdimarsson, Geir Gunnarsson,  
Gunnar Jóhannsson.

### 1. gr.

Seðlabanka Íslands er skylt að lána nú þegar Byggingarsjóði verkamanna og Byggingarsjóði ríkisins þær upphæðir, sem fyrir er mælt um í 2. og 3. gr., og hafa greitt það lánsfé eigi síðar en 1. des. 1962. Skal bankinn taka fé þetta af bundnu sparifé, er lagt hefur verið til hliðar undanfarin ár samkvæmt heimild í 11. gr. laga um Seðlabanka Íslands.

### 2. gr.

Seðlabanki Íslands skal lána Byggingarsjóði verkamanna 60 millj. kr. með 4% vöxtum til 42 ára og endurgreiðist upphæðin bankanum með jöfnum afborgunum. Skal stjórn byggingarsjóðsins síðan endurlána fé þetta með sömu lánskjörum til byggingarféлага verkamanna. Skal stjórn byggingarsjóðsins hafa lokið þessum lánveitingum fyrir 1. febr. 1963.

Lánin skulu tryggð með 2. veðrétti og uppfærslurétti næst á eftir föstum lán-um byggingarféлага.

### 3. gr.

Seðlabanki Íslands skal lána Byggingarsjóði ríkisins 250 milljón kr. með 4% ársvöxtum til 25 ára, og endurgreiðist upphæðin bankanum með jöfnum afborgunum.

Húsnæðismálastjórn skal síðan endurlána þetta fé með sömu kjörum til þeirra umsækjenda, sem

- 1) hafið hafa framkvæmdir við íbúðabyggingar eftir 31. des. 1958 og fram til 1. okt. 1962,
- 2) fullnægja skilyrðum laga, — og
- 3) hafa eigi fullgert íbúðir sínar.

Skal þessum umsækjendum lánað þannig, að lán þeirra komist í það hámark, sem 4. gr. mælir fyrir um.

Húsnæðismálastjórn heimilast að lána af þessu fé með sömu kjörum þeim, sem fullgert hafa íbúðir sínar, en fullnægja að öðru leyti skilyrðum 2. málsg. þessarar greinar, allt að 75 þús. kr. hverjum út á íbúðir sínar, ef þeir eru í miklum fjárhagslegum vandræðum með að halda þeim að dómi húsnæðismálastjórnar.

### 4. gr.

B-liður 6. gr. laga nr. 42/1957, um húsnæðismálastofnun, byggingarsjóð ríkisins, sparnað til íbúðabygginga o. fl., orðist svo:

Lánsupphæðin má nema allt að  $\frac{2}{3}$  hlutum verðmætis íbúðar samkvæmt mati trúnaðarmanna veðdeildar Landsbankans. Hámark lána út á íbúðir, sem byrjað var á fyrir 31. des. 1958, skal vera 100 þús. kr. Hámark lána út á íbúðir, sem byrjað var á eftir 31. des. 1958, skal vera 200 þús. kr. Hámark lána út á íbúðir, sem byrjað er á eftir 1. okt. 1962, skal vera 250 þús. kr.

Ef fleiri en ein íbúð eru í sama húsi, má lána út á hverja íbúð fyrir sig. Þó skal engum einstaklingi veitt lán nema út á eina íbúð.

### 5. gr.

Frá og með gildistöku þessara laga skulu vextir af A-lánnum Byggingarsjóðs ríkisins lækka í 4% og gilda um öll lán, sem veitt eru út á íbúðir, sem byggingar- kvæmdir eru hafnar við eftir 1. okt. 1962.

6. gr.

Seðlabanki Íslands skal lána Byggingarsjóði ríkisins á árinu 1963 helming þeirrar fjárupphæðar, er nemur því sparifé, er hann bindur samkv. heimild í 11. gr. laga um Seðlabanka Íslands, en þó aldrei minna en 100 millj. kr.

Lán þessi skulu vera með 4% vöxtum. Lánstími skal vera 25 ár.

Lánin skulu endurgreiðast bankanum með jöfnum afborgunum.

7. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt er numín úr gildi 3. gr. laga nr. 56 4. apríl 1962.

Greinargerð.

Sú stefna, er tekin var upp 1959, hefur valdið þeim mönnum af alþýðustétt þungum búsigjum, sem reyna að eignast eigin íbúð, og er nú svo komið, að fleirum og fleirum þeirra reynist það ókleift.

Í fyrsta lagi hefur byggingarkostnaður við íbúðir hækkað svo, að t. d. byggingarkostnaður við 320 rúmmetra íbúð er samkvæmt visitölu 139 þús. kr. hærri en hann var 1958.

Í öðru lagi hefur fjárhagsleg afkoma almennings versnað til að standa undir afborgunum og vöxtum af nýjum íbúðum, þar sem raunverulegur kaupmáttur tíma-kaups hefur minnkað frá áramótum 1958—59 um 20%.

Í þriðja lagi hafa vextir verið hækkaðir þannig, að vextir af íbúðalánnum, sem áður fyrr voru 2½—5%, eru nú eða hafa undanfarin ár verið 7—9%. Er það nóg til þess að sliga hverja launþegafjölskyldu að eiga að standa undir slíkum vöxtum.

Afleiðingin af þessum harðvitugu ráðstöfunum ríkisvaldsins gegn því alþýðufólki, sem er að reyna að koma sér upp íbúð fyrir sig, er sú, að í sífellu hefur minnkað tala þeirra íbúða, sem ráðizt er í að byggja. 1959 var byrjað á 1597 íbúðum alls á landinu, 1960 á 1013 íbúðum, en 1961 á 770 íbúðum. Sama öfugþróunin kemur í ljós, ef athugað er sérstaklega, hve margar íbúðir voru fullgerðar í Reykjavík undanfarin ár, en það var sem hér segir:

1956 .....	705	1959 .....	740
1957 .....	935	1960 .....	642
1958 .....	865	1961 .....	541

Greinilegt er á öllu, að við svo búið má ekki standa.

*Í fyrsta lagi:*

Það verður að veita meiri aðstoð öllum þeim, sem nú berjast erfiðri baráttu við að fullgera íbúðir sínar. Er því óhjákvæmilegt, að jafnt byggingarfélagum verkamanna sem öllum þeim, er byggja og sækja til húsnæðismálastjórnar, verði veitt sérstök úrlausn nú þegar.

Að einu leyti er hins vegar ástandið miklu viðráðanlegra en áður. Það eru til nægir peningar til þess að leysa vandamál þessa fólks, en þeir hafa bara verið teknir úr umferð fyrir ranga fjármálapólitík manna, sem vilja gera það að tilgangi þjóðfélagsins að safna peningum í stað þess að vinna að velferð fólksins.

Í Seðlabanka Íslands eru nú „frystar“ á sérstökum reikningi yfir 400 millj. kr., sem teknar hafa verið frá viðskiptabönkum og sparisjóðum og þar með frá því fólki, sem nauðsynlega þarf þessara peninga með, m. a. sem lána til að skapa varanleg verðmæti handa þjóðinni, þar sem íbúðir eru.

Samkvæmt fyrirmælum þessara laga skal taka af þessu fé 310 millj. kr. og lána sem hér segir:

60 millj. kr. skal lána Byggingarsjóði verkamanna handa byggingarfélagum verkamanna. Hjá sjóðnum bíða nú umsóknir frá 200 manns, sem munu eiga laga-  
legan rétt á 300 þús. kr. láni hver. Væri lánsþörf þeirra fullnægt með þessu.

250 millj. kr. skal lána Byggingarsjóði ríkisins, og mundi það gera húsnæðismálastjórn kleift að hækka lán til allra þeirra, sem hafið hafa byggingarframkvæmdir á tímabilinu frá 31. des. 1958 til 1. okt. 1962, en eigi fullgert íbúðir sínar, upp í 200 þús. kr., ef þeir á annað borð eiga samkvæmt lögum rétt á lánum. Þá er og gert ráð fyrir, að af þessu fé væri hægt að lána þeim, sem byrjað hafa að byggja á sama tíma og fullgert íbúðirnar, allt að 75 þús. kr.

Þá eru og fyrirmæli um að lækka vextina niður í 4% af öllum þessum lánum.

#### *Í öðru lagi:*

Það þarf að örva menn til þess að auka íbúðabyggingar að nýju.

Því er lagt til að lækka vextina af lánum Byggingarsjóðs ríkisins framvegis niður í 4%, hækka hámark lána á íbúðabyggingum, sem hafnar eru eftir 1. okt. 1962, upp í 250 þús. kr. og skylda Seðlabankann til að lána Byggingarsjóði ríkisins á árinu 1963 a. m. k. 100 millj. kr., til þess að auðvelda honum að veita þessi lán.

Með þeim ráðstöfunum, sem í þessu frv. felast, er í senn aðstoð veitt þeim húsgjendum, sem ráðizt hafa í íbúðabyggingar undanfarin ár í góðri trú og orðið síðan fyrir erfiðleikum, sem ekki voru af þeirra völdum, — og ýtt undir menn að hefja nú íbúðabyggingar að nýju í stærri stíl en verið hefur undanfarin ár.

Hins vegar er þörfin á varanlegri, haldgóðri félagslegri lausn á því stórmáli, sem íbúðabyggingarnar eru, orðin mjög brýn, og það má ekki líða langur tími þar til slík lausn er fundin.